

A MAGYAR SZABVÁNYOSÍTÁS CENTENÁRIUMÁRA

Száz év nagy idő. Érzékeljük ezt az alábbi, „mindősze” 84 éve született írás nyelvezetéből, fogalmazásmódjából is, különösen azokból a részletekből, melyek a 16 évvel még korábbi eseményt – az ideai centenárium okát, a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság megalakulását – ismertetik.

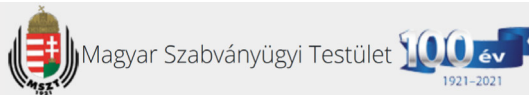
Száz év nagy idő. Rámutatnak erre a mai utódszervezet – a Magyar Szabványügyi Testület – elnökének köszöntő sorai, melyek felvillantják a műszaki életben végbement óriási fejlődést. (Lásd például digitalizáció!) Ehhez hozzátehetjük, hogy túl a műszaki területeken, ma már a társadalmunk számos más tevékenységét is – zömmel nemzetközi – szabványok támogatják, szabályozzák. Gondoljunk csak a tanúsításokra, a minőségszerűsítésre, egyes

képzésekre, a korrupcióellenes intézkedésekre, az emberi erőforrás-gazdálkodásra vagy egyes szolgáltatások (pl. vezetési tanácsadás) nyújtására.

Száz év nagy idő, de bármennyire nagy, ami fontos – a fejlődés és a biztonság iránti igény, a kölcsönös alkalmazkodás célszerű, sőt szükséges volta, mind országos, mind globális szinten –, az nem változott. Ezt szolgálják a nemzeti és nemzetközi szabványügyi szervezetek a bennük tevékenykedő rengeteg szakember elkötelezett, nem ritkán teljesen önkéntes munkája révén.

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom a Tisztelt Olvasó figyelmébe Dr. Farkas György professor köszöntőjét és az általa mellékelte könyvrészletet.

Skopál István

KÖSZÖNTŐ

100 éve alakult meg az első magyar szabványosító szervezet

100 éve, 1921. április 28-án tartotta alakuló ülését a magyar szabványosítás első hivatalos szervezete, a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság. Az alapítók – a mai napig érvényes iránymutatásként – a Bizottság *„feladatát abban állapították meg, hogy az összegyűjtött adatoknak és a külföldi eredményeknek felhasználásával az ipar közreműködésével magyar szabványokat állapítson meg. Evégett alakítandónak tartott: főbizottságot, elnökséget, szakbizottságokat, tanácsot, titkárságot”*.

Ma sem lehetne lényegre törőbben, illetve pontosabban meghatározni a szabványosítás feladatát és a szabványosító szervezet felépítését. A szabványosításnak e két állandó pillére mellett a kezdetektől változatlan a szabványok iránti igény, a szabványalkotás folyamata (érdekelt felek/szakemberek vitája és megegyezése a szabványosító bizottságokban), valamint a szabványosításban közreműködők szakmai felelőssége. Ezeket nem írta felül a 100 év alatt végrehajtott hét intézményi formaváltás sem. Az elmúlt száz év műszaki fejlődése azonban szinte felmérhetetlenül kiszélesítette a szabványosítás

horizontját, aminek szükségszerű következménye, hogy míg a szabványosító műszaki bizottságok száma a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság idején 25 db volt, ma már 183 db. A szabványosítás számára jelenleg ez a legnagyobb kihívás, súlyosbítva a hagyományos, személyes egyeztetést kizáró világméretű járvánnyal. Ez hozza magával, illetve kényszeríti ki a szabványosításban a korábban már elhatározott és megkezdett, ám külső kényszer híján eddig befejezetlen digitalizációt. 100 éve az első világháború veszteségei ellensúlyozásának támogatási szándéka (nagy szériák, széles körben felhasználható gyártmányok, kooperációs lehetőségek bővítése) hozta létre a hazai, külföldi és nemzetközi szabványosító szervezeteket, most a világháború kényszeríti ki a szabványosítás teljes körű és haladéktalan digitalizálását. Korszakváltást okozva, amelynek elkerülhetetlenül részesei, illetve szereplői vagyunk, és amelyet az alapítók szándékának, iránymutatásának megőrzésével kell végrehajtánunk. Az évfordulón elengedhetetlen kötelességünk, hogy tisztelegjünk elődeink előtt: a Bizottság

életre hívását a külföldi mintákra, valamint az országos szabványok szükségességére hivatkozva kezdeményező, az építőipar számára fontos szabványok kidolgozását elkezdő Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, illetve tagjai előtt, vezető testületében Ybl Miklóssal; a „villamos természetű szabványosítás munkáját megkezdő” Magyar Elektrotechnikai Egyesület, illetve tagjai előtt, vezető testületében dr. Bláthy Ottó Titusszal és végül a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság, illetve tagjai előtt, vezető testületében alelnökként Kandó Kálmánnal.

Bízom benne, hogy újabb 100 év elteltével a mi szakmai utódaink is igazoltnak és helyesnek látják majd döntéseinket és tevékenységünket! Meggyőződésem, hogy az alapítók iránymutatása, a szabványosítás kezdetektől fogva változatlan ismérvei és küldetése akkor is maradéktalanul érvényes lesz. Ennek érdekében, ezúton és alkalommal kérem a hazai szakemberek és szervezetek támogatását, megköszönve mindazok munkáját, akik eddig is részt vettek a szabványosítás feladatainak megoldásában.

Dr. Farkas György
professzor emeritus
a Magyar Szabványügyi Testület
elnöke

RÉSZLETEK A KÖNYVBŐL

A szabványok hazánkban és külföldön Alkalmazásuk a közszállításban

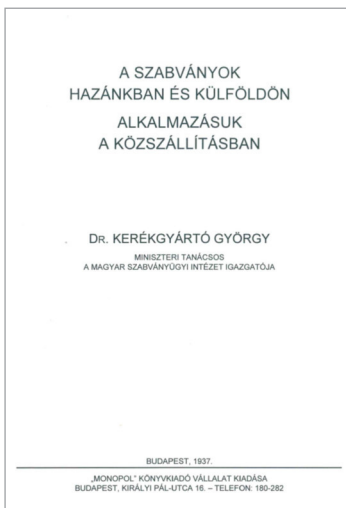
MAGYAR IPARI SZABVÁNYOSÍTÓ BIZOTTSÁG

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet a külföldi szabványosító mozgalmak hatása alatt már 1920-ban foglalkozni kezdett a szabványosítás gondolatával. Eltekintve ugyanis a legnagyobb és legrégebb angol szabványosító bizottságtól, amely 1901-ben alakult, a külföldi államok legtöbbje a világháború alatt, vagy közvetlenül annak befejezése után megalakította a szabványosító bizottságait. Ezek a bizottságok akkor még nem voltak nemzetközileg megszervezve, nem küldötték meg egymásnak szabványait, ennek következtében az egyes államok szabványosítása egymástól függetlenül folyt. A szomszéd államokban megjelenő más szabványokra való tekintettel a szabványokat sokszor javítani kellett. Magyar részről is felmerült a szabványosítás gondolata, a közelünkben lévő német és osztrák szabványosítás példájára. A szabványosító munkák a háborúban tulajdonképpen Amerikában indultak meg. 1901-ben alakult ugyan az ottani kereskedelemügyi minisztériumban egy szabványosító hivatal, mely azonban csak tudományos mérésekkel foglalkozott. 1917-ben az amerikai hadügyminiszter vezetése alatt egy hadiszer és

egyéb szabványosító hivatal alakult, majd 1919-ben az eddig működő különböző szabványosító szervek az ottani hadügyi, haditengerészeti és kereskedelmi minisztériumokkal megalakították az amerikai szabványosító bizottságot.

Hasonló szabványosító bizottságok alakultak még a háború után Franciaországban, Svájcban, Hollandiában, Norvégiában, Svédországban, Dániában Kanadában, Japánban, Ausztráliában és Olaszországban.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet felismervén, hogy a szabványosítás az ipari termelés fokozására, versenyképességének védelmére és növelésére, a tömeggyártás előnyeinek intézményes biztosítására alapvető fontossággal bír, a külföld példájára 1920. október 12-én a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztést intézett. Utóbbi még ez évben 72.211. szám alatt megelégedéssel vette tudomásul, hogy az Egylet az ipari szabványosításnak ipari és általános gazdasági szempontokból olyfontoskérdését napirendre tűzte. Egyben kinevezte a Magyar Ipari Szabványosítást Előkészítő Bizottság-ot a következő összetételben: Elnök: Herrmann Miksa. Alelnökök: Kandó Kálmán,

Maróthy Kálmán. Tagok: *Asbóth Emil, Dvorák Hubert, Ladányi Jenő, Láng Gusztáv, Orphanides János, Piltzer György, Samarjay Lajos, Stromszky Sándor, Szederjey Elemér, Tárnoky Miklós, Tóbiás Károly, Zorkóczy Samu.* Megbízta az Előkészítő Bizottságot azzal, hogy a magyar ipari szabványosítás végrehajtásának programját a külföldön ezirányban már folyó munkálatok eredményeinek figyelembevételével dolgozza ki. Iparunk mértékadó tényezőivel egyetértőleg tegyen javaslatot a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság szervezeti és személyi kérdéseinek megoldására. Tegyen javaslatot adminisztratív szerveinek felállítására, tegyen jelentést a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közlönyével létesítendő szoros kapcsolat feltételeiről és dolgozzon ki egy költségelőirányzatot és gondoskodjék a költségek fedezéséről.

Az előkészítő bizottság két ülésén megfogalmazták a *Magyar Ipari Szabványosító Bizottság* szervezetét. E munkában a m. kir. Állami vas-, acél- és gépgyárak részéről rendelkezésre bocsátott két mérnök, *Marusák Dezső* és *Raschka Győző* segítettek. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet pedig helyiséget bocsátott a bizottság rendelkezésére és Közlönyét is felajánlotta közleményei leközlésére. Az ülésen a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság feladatát abban állapították meg, hogy az összegyűjtött adatoknak és a külföldi eredményeknek felhasználásával az ipar közreműködésével magyar szabványokat állapítson meg. A szabványosítást elsősorban vas- és gépiparra tervezték, a szükséghez képest azonban felöllelhető minden más iparág is.

A szervezetre vonatkozólag a német szabványosító intézet szolgált mintaképpül. E végett alakítandónak tartott:

1. főbizottságot,
2. elnökséget,
3. szakbizottságokat,
4. tanácsot (nem igen került a gyakorlati életbe),
5. titkárságot.

A főbizottság tagjai az állami intézetek és intézmények, a tanintézetek, vasúti és hajózási társaságok részéről 21, az egyesületek és szövetségek részéről pedig 13 kiküldött. Az egyes ipari vállalatok és érdekeltségek képviselői a szakbizottságokban foglaltak helyet. A főbizottság feladata az egész ország ipari szabványosításának egységes vezetése és ellenőrzése volt.

Az elnökség a főbizottság által választott elnökből és három alelnökből állott. A szakbizottságokat az elnökség állította fel, amelyre a kérdésekben érdekelt köröknek (termelő, fogyasztó, tudományos

körök) képviselőit meg kellett hívni.

A titkárság a folyó adminisztratív ügyeket intézte el. A kereskedelemügyi miniszter úr 54.735/1921. szám alatt kelt kéziratával a munkaprogramhoz általánosságban hozzájárult és az előterjesztésben felsorolt állami intézményeket és hatóságokat, továbbá az ipari és műszaki egyesületeket, ezeken kívül a Székesfőváros Tanácsát, a m. kir. Technológiai Iparmúzeumot, végül a Takarékpénztárak és bankok egyesületét felszólította, hogy a főbizottságba képviselőjüket küldjék ki. A vezetése alatt álló minisztériumból a főbizottságba *Buday Béla* és *Ladányi Jenő* miniszteri tanácsosokat küldte ki. A főbizottságot jelen összeállításában egyáltalán nem tartotta lezártnak és a maga részéről kívánatosnak tartotta, hogy a munka további különleges ügyköreinek ellátására más érdemes fórumok is behívassanak.

A Gyáriparosok Országos Szövetségéhez, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületéhez és a takarékpénztárak és Bankok Egyesületéhez leiratot intézett, amelyben annak a várakozásának adott kifejezést, "hogy a szabványosítás végrehajtását az érdekeltség messzemenő anyagi támogatással fogja lehetővé tenni. Az előkészítő bizottságba a honvédelmi minisztérium, illetve a tűzészeti és haditechnikai intézet részéről *Rumpelles Kornél* vks. ezredes és *Ébinger János* mérnökkari ezredest jelölte ki.

Az ekként megalakított Magyar Ipari Szabványosító Bizottság első alakuló ülését a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet helyiségében, 1921. évi április hó 28-án tartotta. Jelen voltak ezen a következő kiküldöttek:

1. az előkészítőbizottság részéről: *Herrmann Miksa* elnök, *Maróthy Kálmán* alelnök, *Dvorák Hubert, Láng Gusztáv, Piltzer György, Stromszky Sándor, Szederjey Elemér, Tárnoky Miklós, Tóbiás Károly, Zorkóczy Samu, Rumpelles Kornél, Ébinger János.*
2. a főbizottságba kiküldött képviselők: *Buday Béla, Brezlinger Frigyes, Láng Károly, Hegyi Gyula, Bátori Ferenc, dr. Ósz Lajos, Fodor Sándor, Mezey Bertalan, Jesch Aladár, Molnár József, Petz Antal, Dormándy Géza, Rácz Gusztáv, Marschall Ferenc, dr. Horovitz György, Kende Tódor, Dálnoki-Kováts Jenő, Herz Andor, Knuth Károly, dr. Kresz Károly, dr. Bartel János, Wilczek Ernő, Edvi Illés Aladár, Kakujay Károly, Messik Ödön, Przyborski Ottó és Zuck József.* A jegyzőkönyvet *Marusák Dezső* vezette.

Elnökjelenti, hogy a miniszter az előkészítő bizottság által megadott szervezeti szabályzatot elfogadta.

Ennek alapján a *Magyar Ipari Szabványosító Bizottság* megkezdheti működését és az előkészítő bizottság mandátuma lejárt.

A főbizottság elnöknek egyhangú lelkesedéssel *Herrmann Miksát*, a volt előkészítő bizottság elnökét választotta meg. Alelnököknek pedig *Kandó Kálmánt*, *Maróthy Kálmánt* és *Zorkóczy Samut*.

Ugyanazon év júniusában Kienzle O. okl. gépészmérnök (Berlin), a német szabványosító bizottság főbizottságának tagja tartott a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben előadást a német és osztrák szabványosító munkákról.

A Magyar Ipari Szabványosító Bizottság megalakultát a kereskedelemügyi miniszter 68.957/1921. számú leiratával vette tudomásul.

A főbizottság 1922. év decemberében tartott második ülésén *Hermann Miksa* beszámolt arról, hogy az elmúlt évben a kereskedelmi minisztérium egy bizonyos összeget adott, majd nem ugyanakkorát adott a Magyar Vasművek és Gépgyárak Orsz. Egyesülete, felét a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete, valamint a Schlick-Nicholson Gépgyár, a Felten-Guillaume Kábelgyár és Knuth Károly gyáros.

Megindította az „*Ipari Szabványosítás*” című lapot, amely a MMÉE Közlönyével karöltve jelent meg. Ebben közölték le hozzászólás végett a megjelent szabványtervezeteket. Beszámolt a hengerelt vas-szelvények bizottságáról, mely *Zorkóczy Samu*, a műszaki rajzok bizottságáról, mely *Láng Károly*, az építészeti bizottságról, amely *Maróthy Kálmán*, a csavar bizottságról, mely *Stein Sándor* vezetésével indult meg. Megemlékezett továbbá a Magyar Elektrotechnikai Egyesület által végzett villamosipari szabványosítási munkákról. Az Egyesület nevében 5 tagot jelölnek a szabványosító tanácsba, mégpedig: *Zipernovszky Károlyt*, *dr. Bláthy Ottó Tituszt*, *Chatel Vilmost*, *Verebély Lászlót* és *Wilczek Ernőt*.

Az „*Ipari Szabványosítás*” további megjelenése azonban és egyáltalán a szabványosító bizottságok működése, pénzünk leromlása és állandó továbbértéktelenedése következtében, mind ritkábbá és nehezebbé vált. Ez a magyarázata annak, hogy a főbizottsági ülések annyi ideig szüneteltek. Már az 1922. évi ülésnek jegyzőkönyvében bennfoglaltatik *Herrmann Miksa* elnöknek az a kijelentése, hogy most tehát, ha a megkezdett munkát tovább akarjuk folytatni, újból el kell kezdeni a pénzkérést, amihez azonban nem sok kedvet érez. Magától értetődőnek kell tartanunk, hogy pénzünk óriási állandó leromlása következtében nem merték összehívni a főbizottsági ülést csak 1927 áprilisban, mikor pénzünk már stabilizálódott és *Herrmann Miksa* elnök

a m. kir. kereskedelemügyi miniszterséggel bízott meg. Ezen a harmadik ülésen *Zorkóczy Samu*, mint korelnök elnökölt. A miniszterséget viselő elnök mellett ügyvezető alelnökké *Maróthy Kálmánt* választották meg, aki kérte az érdekelteket, hogy a szabványosítást úgy működésükkel, mint anyagilag támogassák.

Ezen az ülésen beszámoltak a nemzetek szabványosító szerveit összekötő hivatalos *nemzetközi szabványosító* szerv létesítésére irányuló mozgalomról, nevezetesen az 1926. év április havában az Egyesült Államokban tartott első hivatalos nemzetközi szabványosító értekezletről és az értekezlet által kiküldött hetes bizottságnak 1926. évi szeptember havában Londonban tartott tárgyalásairól. A bizottság elhatározta, hogy a nemzetközi szervevel együtt kíván működni.

A költségvetésre vonatkozólag egy részét az állam bocsátaná rendelkezésre, a többi az iparra maradna. A szabványosító munkák tekintetében a gépipari szabványokon kívül szükségesnek tartják azt, hogy a szabványosítás ne csak a gépipar szerkezeti kérdéseire terjeszkedjék ki, hanem a minőségi feltételekre is. Ez ülésen résztvett már *Marusák Dezső* mellett *Gellért Ede* mérnök is.

A főbizottság negyedik ülését 1928. áprilisában tartotta, amidőn a kivált *Masurák Dezső* helyett *Juhász Károly Jenő* mérnök lett a másodtitkár. Az elnök egy javaslatvezetést terjeszt elő, amely szerint a költségvetési szükségletet az állam, továbbá a Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületében tömörült gépipar, végül az állami és városi közművek és vasúti és hajózási társaságok, valamint a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. vállalná el. Bejelentették egyézersmind, hogy az „*Ipari Szabványosítás*” című lap 1925-ben megszűnt. Elnök rámutatott arra is, hogy az alapszabályok módosítása alkalmával szükséges lesz, hogy a szabvány fogalmát újra megállapítsák olyképpen, hogy e fogalom felölelje úgy a méretek egységes megállapítását, mint az átvételi feltételeket és általában a termékek előállítására és szétosztására vonatkozó egységes előírásokat, határozmányokat és szabályzatokat.

A főbizottság ötödik ülését 1930. évi április hó 6-án abból az alkalomból tartotta, hogy *Herrmann Miksa* volt kereskedelemügyi miniszter a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság elnökségéről lemondott. *Zorkóczy Samu* alelnök javaslatára a főbizottság jegyzőkönyvileg köszönetét fejezte ki *Herrmann Miksa* elnöknek a bizottság megalakítása és kiépítése körül kifejtett odaadó értékes munkásságáért. A főbizottság erre a MISzB elnökévé

Orphanides Jánost választotta. Az új elnök vázolja a szabványosítás fontosságát; rámutat azokra a nehézségekre, melyek az anyagi eszközök hiányából erednek. Hangsúlyozza, hogy amennyiben a bizottság munkájához szükséges anyagi fedezet megfelelő biztosítása nem sikerül, az elnökség nevében javasolni fogja, hogy a főbizottság állapítsa meg, hogy az országos szabványosító intézmény fenntartására hazánkban nincs pénz, s ennek vonja le a következményeit és a Magyar Ipari Szabványosító Bizottságot oszlassa fel. Hangsúlyozta, hogy az elnökség nem vállalja a felelősséget, oly intézmény vezetéséért, mely a rábízott feladatok megoldására képtelen.

Az új elnökség *Bud János* dr. kereskedelemügyi miniszterhez 1931. március 27-én felterjesztést intézett, amelyben ismertetve a szabványosítás lényegét, gyakorlati példákat hoz fel arra, hogy a szabványok általános elfogadása az ipari termelés messzemenő stabilizálását eredményezi, szilárd, reális alapot nyújt a kereskedelmi ügyletek lebonyolítására és ezzel nagymértékben csökkenti a kereskedelemmel, vállalkozással járó kockázatot, úgyszólván majdnem kizárja a tisztességtelen kereskedő érvényesülésének lehetőségét. Az Egyesült Államok szövetségi kormánya például a szabványok révén közbeszerzéseinél elért megtakarításokat hivatalosan évi 100 millió dollárra becsüli. Az amerikai National Industrial Conference Board az építőiparra vonatkozólag az elérhető megtakarítást évi 2 milliárd dollárra becsüli. Viszonylagosan hasonló jelentésekkel rendelkezünk Európának valamennyi gazdasági szempontból számottevő országából.

A magyar szabványosítás előbb tisztán a tömeggyártást szolgáló méretekkel foglalkozott, most a nyerstermékek és a félkészítmények minőségi, szállítási és átvételi feltételeinek és az ipari, elsősorban az építőipari munkák keresztülvitelére vonatkozó részletes feltételeknek megállapítására helyezi a fősúlyt. A működő, illetve a munkára készen megszervezett szakbizottságok száma 25. Azok és albizottságaik 5 év alatt 150 ülést tartottak.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a bizottság a szabványügyi intézetek nemzetközi szervének, a *Federation Internationale des Organismes Nationaux de Normalisation*-nak tagja lett és megfelelő arányban hozzájárul költségvetésének fedezéséhez. Az utóbbi négy évben a szövetség keretében tartott 20 kongresszuson és szakértekezleten volt küldöttségileg érdekelve.

A költségvetéssel kapcsolatban megemlíti, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Magyar Vasművek és

Gépgyárak Országos Egyesülete kebelében tömörült vállalatok, valamint a vas- és gépipar körébe tartozó nagyobb köz- és magánüzemek, nevezetesen m. kir. államvasutak, a m. kir. állami vas-, acél- és gépgyárak, Budapest székesfőváros közlekedési rt., Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű rt. és a Győr-Sopron-Ébenfurti vasúttársaság vállalták létszámuk arányában annak fedezését.

Arra való tekintettel, hogy a szabványosítás nem tekinthető elsősorban a termelőipar érdekének, hanem különösképpen a fogyasztó érdekeit is szolgálja, szóval közérdek is, az állam megfelelő arányban való támogatását kéri. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Orsz. Egyesülete tudatta a Bizottsággal, hogy a költségeihez való hozzájárulást 1930. évi december végén elvben beszüntette, úgyhogy az elnökség kénytelen lesz a főbizottságnak a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság feloszlását javasolni, és Magyarországot a nemzetközi szövetségből kiléptetni. E végső lépés elkerülése érdekében azzal a kéréssel fordultak a miniszter úrhoz, hogy a bizottság ügyeinek rendezése iránt intézkedni méltóztassék. A Bizottság költségeit 50—60.000 P-ben állapította meg.

A főbizottság 1931. évi július hó 2-án tartotta hatodik ülését, amelyen *Orphanides János* elnök jelenti a szanalás céljából kifejtett munkásságot. Jelenti, hogy a lefolyt év nagyrésze az iparfejlesztésről szóló törvény országgyűlési tárgyalásának elhúzódása folytán ment számára veszendőbe, mivel a kereskedelemügyi miniszter a Bizottság anyagi alapját az iparfejlesztési törvénynek a közszállításokra vonatkozó rendelkezései végrehajtásával kapcsolatban kívánta rendezni. Reámutatott arra, hogy *Magyar Zoltán* dr., a közigazgatás racionalizálásának m. kir. kormánybiztosa, az elnökséget a tárgyalásokban hathatós támogatásban részesítette. Ismertette a kereskedelemügyi miniszterhez beküldött beadványt. Anélkül, hogy mint befejezett tényről közölhetné, jelzi, hogy a dotáció biztosítására alkalmas módként megfontolás tárgyát alkotja, hogy a közszállítási beszerzések után a beszerző hivatalok a szállítási érték bizonyos ezrelékében megállapított hányadát a kereskedelemügyi miniszter rendelkezésére bocsátják, aki ebből a bizottságnak évi 50-60.000 P-t nyújthat.

A minisztertanács előtt 1931. július 10-én volt is egy olyan javaslat, hogy a 20.000 P-t meghaladó közszállítások összegéből 1/20 százalék a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság részére levonásba helyeztessék. Röviddel utána azonban beállt a gazdasági válság, a *Bethlen*-kormány lemondott és a kilátásba

helyezett támogatás elhalasztódott.

Ennek következtében a főbizottság 1931. év november hó 19-én összehívott utolsó ülésén az elnök bejelentette, hogy a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság elnöksége szeptember hó 23-án tartott értekezletén tisztségéről lemondott, október 1-én a tisztviselőknél felmondott és megkezdte a Bizottság irodájának likvidálását. A kereskedelemügyi kormány nevében vitéz *Guóthfalvy Dorner Zoltán* dr. kijelentette, hogy amennyiben a felfüggesztés a jelen helyzetben elkerülhetetlenül bekövetkezik, ez csupán egy átszervezési időszakot jelenthet és semmiesetre sem jelentheti a hazai szabványügyi munkálatok lezárását. A külföldi kapcsolatokat illetőleg semmiesetre sem tartaná célszerűnek, ha a külföldet a bizottság felfüggesztéséről értesítenék. Nem szabad azt a látszatot kelteni, mintha a szabványosítás gondolata nálunk kudarcot vallott volna, amint meggyőződése szerint nem is vallott, csupán átszervezési nehézségekkel küzdünk. A kormány azon gondolkodik, hogy a szabványosítás, mint a racionalizálás szerves része kezeltesék és annak keretében történjék gondoskodás a szabványosítás önálló intézményes megoldására.

A főbizottság a Bizottság elnökének és alelnökének lemondását tudomásul vette és a likvidáció előkészítése érdekében foganatosított intézkedéseket jóváhagyta. Egyben úgy határozott, hogy a Bizottság működésének felfüggesztését a külfölddel ne közöljük.

Az elnök felkérte végül a kereskedelemügyi minisztert, hogy az átmeneti időszak alatt az ügyek vezetésére, a likvidáció lebonyolítására és a további szükséges intézkedések megtételére bizottságot nevezzen ki, melybe azoknak a hatóságoknak és érdekeltségűeknek képviselői, melyek a bizottságot eddig fenntartották, helyezkednének el.

A likvidáció alatt rendelkezésre áll *Gellért Ede* főtitkár a felmondási idő keretében. A likvidáció során megállapított, hogy a Magyar Ipari Szabványosító Bizottság fennállása alatt 25 szakbizottságot állított fel, ezek a zárjelben foglalt számokkal az alakulás évét jelezve a következők:

műszaki rajzok (1921) *Láng Károly*, – csavarmenetek és csavarok (1922) dr. *Szabó Gusztáv*, – illesztések (1924) *Stark Oszkár*; – házi tüzelőberendezések (1926) *Feyér Gyula*, – gőzkazán (1928) *Schimanek Emil*, – vas- és acélananyag (1929) *Zorkóczy Samu*, – armaturák (1928) *Pikler Henrik*, – öntöttvascsövek (1928) *Herczegh Ernő*, – acél- és fémcsövek (1928) *Krcsméry Vladimír*, – automobil alkatrészek (1922) dr. *Horovitz György*, – vízvezeték, gázvezeték, csatornázás és szennyvízderítés (1928) *Farkass Kálmán*, – központi fűtő, szellőző és ipari tüzelőberendezések (1928) *Bánó László*, – kőfaragó, műkö, ács és bádогоzási munkák (1928) *Schodits Lajos*, – épületesztalos, kovács és mázólok munkák (1928) *Sándy Gyula*, – padló és burkolati munkák (1928) *Schulek János*, – szobrász, stucco és szobafestő munkák (1928) dr. *Hüttl Dezső*, – kárpitozó, redőny és címtábla munkák (1928) *K. Császár Ferenc*, – épületek elektrotechnikai berendezései (1928) *Chatel Vilmos*, – sprinkler berendezések (1930) *Varsányi Emil* dr., – szén és bitumen (1928) *Zorkóczy Samu* és papirosminőség (1930) *Bárány Béla* elnökletével.

A likvidáció alatt alakult a kereskedelemügyi miniszter rendeletére az országos textilszabványosító bizottság, elnöke: dr. *Misángyi Vilmos* (128.631/1932. K. M.), szakbizottságai:

gyapjútermékek: *Thiering Oszkár* dr., pamuttermékek: *Szurday Róbert*, kender-, len- és jutatermékek: *Maly Ferenc* dr. és textilipari anyagvizsgálat: *Dischka Győző* dr. elnökletével.

A Magyar Ipari Szabványosító Bizottság szakmai utódszervezetei

1932. január – 1933. március	Magyar Racionalizálási Bizottság
1933. április – 1941. május	Magyar Szabványügyi Intézet
1941. május – 1948. március	Magyar Szabványügyi Intézet Egyesület
1948. december – 1951. március	Magyar Szabványügyi Intézet és az Országos Szabványügyi Tanács
1951. március – 1995. december	Magyar Szabványügyi Hivatal
1996. január –	Magyar Szabványügyi Testület